

Borgarting lagmannsrett

Årsmelding 2005

Borgarting lagmannsrett

1. Forord	Side 4
2. Innledning	Side 5
3. Viktige begivenheter	Side 6
4. Organisatoriske utfordringer	Side 9
5. Organisasjon	Side 11
6. Arbeidsområder	Side 14
7. Statistikk og saksavvikling	Side 16
8. Etterutdanning	Side 18
9. Økonomi	Side 20
10. IKT	Side 21
11. Media og offentlighet	Side 22
12. Tiden fremover	Side 23
A: Borgarting geografiske område	Side 25
B: Borgartings historie	Side 26
C: Ansatte	Side 28

Utgitt av Borgarting lagmannsrett april 2006

Redaksjon: Rønnaug Hoff, Birgitte Lorentzen, Petter Sogn og Ragnar Vik.

Bidragstere: Nils Erik Lie, Einar Kaspersen, Vibecke Groth, Solveig Schmitler, Ola Dahl og Peter L. Bernhardt.

Foto: Rønnaug Hoff, Birgitte Lorentzen og Agnar Nilsen jr.

1. Forord

Borgarting lagmannsrett legger med dette frem sin årsmelding for 2005 – den fjerde i rekken.

Vi vil med dette rette en stor takk til redaksjonsutvalget:

Førstekonsulent Rønnaug Hoff (leder), lagdommer Petter Chr. Sogn, lagdommer Ragnar Vik og konsulent Birgitte Lorentzen, og til alle andre medarbeidere som har bidratt på forskjellig vis.

Nils Erik Lie
førstelagmann

Kari E. Breirem
direktør

2. Innledning

Borgarting lagmannsrett er Norges største ankeinstans. Selv om lagmannsrettens avgjørelser kan bringes inn for Høyesterett, er det bare en liten andel av sakene som realitetsbehandles der. Våre avgjørelser er derfor oftest "siste ord". Dette stiller store krav til vår måte å behandle sakene på. De mange tusen mennesker som hvert år berøres av våre avgjørelser må kunne ha tillit til at sakene blir behandlet grundig og samvittighetsfullt, og med minst mulig tidsforbruk.

Året 2005 var spesielt begivenhetsrikt for Borgarting, med blant annet innflytting i nytt bygg og utnevning av 12 nye dommere. På sikt vil dette gi mange positive utslag, men i en overgangsfase innebærer slike store endringer mange utfordringer.

Omverdenens bedømmelse av domstolene vil i første rekke rette seg mot dommerne og de avgjørelser som fattes. Men for at domstolen som helhet skal kunne fungere godt, er dommerne helt avhengige av et apparat rundt seg som sikrer kvalitet i alle ledd, fra saken kommer inn til den finner sin endelige avslutning. Vi vil i årsberetningen forsøke å beskrive samspillet mellom våre ansatte i ulike posisjoner.

Årsberetningen inngår i synliggjøringen av virksomheten overfor dem som berøres av våre avgjørelser, men også dem vi er avhengig av. Dette omfatter politikere og de bevilgende myndigheter, den sentrale offentlige forvaltning, advokater, politi og påtalemyndighet.

Endelig er årsberetningen en viktig del av vår interne opplysningsvirksomhet. Gjennom de årlige årsberetninger håper vi å kunne vise den utvikling som finner sted, både for de ansatte selv og eksternt.

Med en så uensartet målgruppe sier det seg selv at ikke alle vil finne alt av like stor interesse. Vårt håp er at alle vil finne noe som engasjerer. For den som søker ytterligere informasjon, viser vi til våre hjemmesider www.domstol.no/borgarting som vi ønsker skal være et nyttig redskap for våre omgivelser.

3. Viktige begivenheter

Flytteprosessen

Flytteprosessen startet to-tre måneder før selve innflyttingen. Mye skulle forberedes og pakkes, og alle ansatte tok aktivt del i prosessen. Store mengder dokumenter, teknisk utstyr, bøker og rekvisita skulle flyttes fra Oslo tinghus til vårt nye bygg, Borgarting lagmannsretts hus.

I mai fikk alle ansatte mulighet til å besøke det nye bygget. Huset var da fortsatt uferdig på mange måter og ledelsen ønsket på grunn av dette å utsette flyttingen i 14 dager. Dette lot seg imidlertid ikke gjøre på grunn av det tekniske utstyret som skulle inn i det nye bygget.

Innflyttingen skjedde som planlagt helgen 10.-12. juni 2005. Fredag 10. juni kl.12 begynte flyttebyrået kjøringen fra Oslo tinghus til vårt nye bygg.

I forbindelse med flyttingen ble det investert i nytt teknisk utstyr og vi fikk levert hele sju paller med datautstyr og telefoner til det nye huset. En egen gruppe bestående av saksbehandlere og dataansvarlige jobbet hele flyttehelgen med å montere og teste nye telefoner, pc'er og skjermer. I tillegg skulle deler av vårt gamle datautstyr på plass i salene.

Våre rettsbetjenter og ekstrabetjenter gjorde en stor jobb med flytting av diverse ting både før og etter selve flyttehelgen. De jobbet også mye med praktiske småting i det nye huset i etterkant av flyttingen.

Mye planlegging og stor innsatsvilje fra alle ansatte og en vellykket flytting til tross, prosessene både før, under og etter selve flyttingen, ble en stor påkjenning på organisasjonen. Prosessen med å finne seg til rette i nye omgivelser, med nytt utstyr og nye arbeidsprosesser ble mer krevende enn vi hadde trodd og blitt forespeilet. Det at våre brukere ble påført uleilighet som følge av forsinkelser, medførte at gleden over å komme inn i et nytt og rasjonelt bygg ble noe dempet.

Byggeprosessen

I planleggingsprosessen ble flere mulige prosjekter vurdert, nybygg så vel som tilpassing av eksisterende bygg. Den 23. mai 2002 inngikk Justisdepartementet og Entra Eiendom AS (Entra) en leieavtale som forutsatte at sistnevnte skulle la oppføre et nytt bygg på hjørnet av Keysersgate (Keysersgate 13 eller K13) og Munchsgate i Oslo, samt rehabilitere og ombygge eksisterende bygg i Munchsgate 4 (M4) med tilknytning til K13. Utleier var Entra, leietaker var Justisdepartementet og bruker av bygget skulle være lagmannsretten. Etter opprettelsen høsten 2002, overtok Domstoladministrasjonen (DA) avtalen fra departementet. Avtalen har en varighet på 30 år og den årlige leien er fastsatt til 26,8 mill kroner.

Det nye bygget

Det totale bruksarealet er ca 10.000 kvm. Dette omfatter kontorer for dommere og funksjonærer, samt i alt 19 rettssaler, hvorav 13 i Keysergate 13(K13) og 6 i Munchsgate 4(M4).

Bygget i K13 har 11 etasjer og en underetasje med inngang fra kjeller med parkeringsplasser. I underetasjen er det trimrom og garderober for lagmannsrettens ansatte. Rettssalene i K13 ligger i 1. – 4. etasje. Lagmannsrettens ekspedisjon ligger i 5. etasje, der besøkende kan henvende seg og der fremmøteforkynning skjer.

M4 huser større rettssaler i 3 etasjer, hvorav den største er på ca 250 kvm med plass for over 100 tilhørere. Her ligger også en sikkerhetssal i kjelleren. Den og tilhørende rom/fasiliteter er spesielt utstyrt for avvikling av saker der kravet til sikkerhet er høyt. AV- og IT-utstyr i rettssaler er tilpasset økende bruk av PC og elektronisk kommunikasjon.

Som i alle moderne rettsbygninger i Norge, er bygningsmassen inndelt i en ytre og en indre sone. Indre sone er forbeholdt lagmannsrettens medarbeidere, mens ytre sone, som også omfatter publikumsdelen av rettssalene, er tilgjengelig for publikum. Ytre sone har dessuten rom for advokater og for aktører. Politiet har lokaler i K13 knyttet til fremstilling og mottak av tiltalte (arrest) i straffesaker. Fra arresten er det via kjelleren direkte adgang og kort avstand til rettssalene i M4.

11. etasje i K13 omfatter i sin helhet kantine for lagmannsrettens medarbeidere. Lagrettemedlemmer og legdommere for øvrig vil i utgangspunktet bli henvist til kantinen i Oslo tinghus få minutter unna eller kan benytte kafeer i nærområdet.

En rekke driftsmessige funksjoner, herunder resepsjonstjeneste, vakthold og sikkerhet utøves i fellesskap med Oslo tinghus. Domstoladministrasjonen har bevilget ca 21 millioner kroner til innredning og interiørarbeider.

Den offisielle åpningen av bygget ble markert den 25. august 2005. Førstelagmann Nils Erik Lie ønsket gjestene velkommen. Deretter ble det taler av administrerende direktør Erik Løfsnes i Entra Eiendom AS, justisminister Odd Einar Dørum, styreleder Karl Arne Utgård i Domstoladministrasjonen og høyesterettsjustitiarius Tore Schei. Gjestene ble så tatt med på en omvisning i de nye lokalene, før arrangementet ble avsluttet i kantinen i 11. etasje med kanapeer, musikk ved "Løs kappe" samt flere taler.

Etter innflytting er det klart at fullstendige innredning og inventar vil måtte overstige det som er bevilget. Ytterligere anskaffelser vil skje over noen tid.

Nye dommere og saksbehandlere

Som omtalt i årsberetningen for 2004 skulle Borgarting tilføres et antall nye dommerembeter. Dette skulle skje for å ta av for den økende arbeidsmengden, men også for å tilrettelegge for nedarbeidelse av restanser slik at vi skulle være best mulig rustet til å gjennomføre reformen i den nye tvisteloven. Domstolene forutsettes der å utøve et større engasjement både i og utenfor hovedforhandlingen. Borgarting fikk derved tilført åtte nye embeter. I tillegg ble fire nye dommere tilsatt for å erstatte naturlig avgang. De nye dommerne har ulik bakgrunn og vil kunne tilføre ny kompetanse på mange områder. Men bare et mindretall av dem har tidligere dommererfaring. Derfor måtte det nødvendigvis ta noe tid før de ble fullt operative. Hertil kom at tiltredelsen kom noe senere enn opprinnelig planlagt.

Lagmannsretten fikk også tilført to og en halv stilling som saksbehandlere for å kunne øke effektiviteten etter utnevnelsen av de mange dommerne. Hertil ble det opprettet en ekstra stilling i avdelingen for regnskap og økonomi, som skulle avlaste konsulentene i avdeling med behandlingen av salær oppgaver.

Når så mange nye skal settes inn i alle rutiner og sette seg inn i sine oppgaver, kreves betydelig ressurser til opplæring. I en fra før overbelastet organisasjon blir mulighetene for å gjennomføre dette begrenset. På kort sikt kan dette gå ut over organisasjonens samlede effektivitet. I noen grad skjedde nok dette i siste halvår av 2005.

4. Noen organisatoriske utfordringer knyttet til saksavviklingen.

Borgarting hadde i 2005 noen tilfeller der saker ikke kunne gjennomføres som planlagt, og måtte utsettes. For parter og advokater oppleves dette forståelig nok som frustrerende. At det dessuten kan påføre de berørte betydelige kostnader gjør ikke saken bedre. Også internt oppleves det negativt at sakene ikke går som planlagt. Ikke bare er det kjedelig å oppleve kritikk, men utsettelse skaper også merarbeid for våre ansatte. Vi har derfor en felles interesse med våre brukere i å unngå at saker utsettes. Noen av de utfordringer vi står overfor og som det arbeides kontinuerlig med er redegjort for under.

Logistikk

Nesten alle avgjørelser som tas i lagmannsretten tas av tre dommere i fellesskap, ofte sammen med fire legdommere. Ved berømmelse av rettsmøter, domskonferanser etc må det derfor finnes tidspunkter som passer for alle, og noen må ha oversikt over hvilken tid de involverte har til rådighet. Med det store antall dommere i Borgarting er dette ingen enkel oppgave. Blir noen syke, en sak tar lenger tid enn antatt eller det av andre grunner må foretas endringer, får dette store ringvirkninger. Dersom en sak må utsettes, for eksempel som følge av at en part eller advokat, dommer eller legdommer blir syk, vil det kanskje fortone seg som rart at utsettelsen strekker seg lengre enn det som følger av forsinkelsens årsak. Problemet er at når den som ble syk er på bena igjen, så er de andre involverte opptatt med andre gjøremål. I praksis betyr det ofte at man må starte berømmelsesprosessen på nytt.

Mens noen saker må utsettes, faller andre bort som følge av forlik eller av andre årsaker. Etter de store talls lov vet man at dette skjer, men man vet ikke når, og vanligvis skjer det på kort varsel. Likevel er det nødvendig å foreta en viss "overbooking" slik at det over en periode avsettes tid til noen flere saker enn det det er kapasitet til. Oftest går dette bra, men i enkelte tilfeller er det uunngåelig at det leder til utsettelse.

Det er vedkommende lagmann som leder den enkelte avdeling som har ansvaret for saksavviklingen i avdelingen. I praksis er det likevel opp til våre dyktige berammere å finne balansen mellom "overbooking" som kan lede til utsettelse av enkeltsaker, og "underbooking" som vil lede til en generelt tregere saksavvikling. At dette har vært en noe nær umulig oppgave i forbindelse med gjennomføring av flytteprosessen, vil alle forstå.

"Tilskjæring" av saker med videre

En årsak til at saksavviklingen går senere enn ønskelig, er at en del saker gjøres mer tidkrevende enn de behøver å være. Ofte brukes det for mye tid på forhold partene allerede er enige om, vitner bekrefter uomtvistede forhold, eller uttaler seg om forhold av liten relevans osv. Dette er det vanskelig for dommeren å avdekke under saksforberedelsen, i alle fall når den tid som står til rådighet for saksforberedelse er så vidt begrenset.

Intensjonen i den nye rettergangsloven, som er vedtatt, men ikke trådt i kraft, er å legge forholdene til rette for at dommerne kan ta en mer aktiv rolle både under saksforberedelsen og under hovedforhandlingen. Dette vil på sikt kunne lede til raskere saksavvikling. Men som ved alle reformer krever overgangsperioden ressurser. På dette punkt er lovgivers gode intensjoner ikke fulgt opp med bevilgninger.

I mellomtiden vil de prosederende advokater kunne avhjelpe situasjonen ved selv å foreta en kritisk gjennomgang av tvistepunktene og bevisførselen, og dommerne være mest mulig effektive i sin prosessledelse.

I løpet av 2005 innførte Borgarting som fast praksis å be prosessfullmektigene i sivile saker om å inngi anførselskriv. De fleste advokater har rettet seg etter dette og utarbeider kortfattede skriv der anførselene fremgår uten at saken "prosederes". Slike anførselskriv er til god hjelp ved domskrivningen. Etter hvert som praksisen festner seg og vi får mer faste normer for utarbeidelse av skrivenene, vil det sikkert også bidra til at gjennomføringen av hovedforhandlingen blir bedre strukturert, og derved lettere å gjennomføre.

Effektive arbeidsrutiner.

De fleste dommere er "konservative" når det gjelder å endre på sine arbeidsvaner. Kunnskap om, og interesse for, bruk av teknologi i saksbehandlingen er nok ikke blant de mest fremtredende kjennetegn hos dommere flest, heller ikke i Borgarting. Bevissthetsnivået rundt behovet for å tilpasse seg den utvikling som skjer rundt oss er imidlertid i sterk og positiv utvikling. Bare et fåtall av dommere er fortsatt ubekvemme med elektronisk kommunikasjon. I samarbeid med IT-avdelingen gjennomføres stadig tiltak for å øke kompetansen på dette området. Dette bidrar til en stadig økende effektivitet uten at det oppleves som økt arbeidspress.

Søyler i Munchsgate 4

5. Organisasjon

Borgarting lagmannsrett ledes av førstelagmann Nils Erik Lie. Han har innehatt denne stillingen siden 1996. Han er øverste administrative leder, og har ansvar for både dommere og funksjonærer i deres daglige virke.

Administrasjonssjef Odd Bergheim har vært førstelagmannens nærmeste administrative støttespiller i 17 år. Han fratradte sin stilling 31.12.05. Det er opprettet en ny stilling – hvor Kari E. Breirem tiltrådte 1. februar 2006 som direktør.

Borgarting er inndelt i tre dømmende avdelinger, en kjæremålsavdeling og en fellesavdeling, - som omfatter journalkontor, regnskap/økonomi, IT, bibliotekar og rettsbetjenter. Det er også etablert en rettsmeglingsgruppe.

Hver av de dømmende avdelinger består av 19-20 faste dommere og ledes av en lagmann med avdelingslederansvar sammen med en nestleder. Sammen med førstelagmannen og administrasjonsdirektøren utgjør de ledergruppen.

I tillegg til de faste dommerne er det et antall ekstraordinære lagdommere. Dette er pensjonerte dommere som også er knyttet til de dømmende avdelingene. De gjør tjeneste i lagmannsretten etter behov.

Kjæremålsavdelingen ledes av en lagmann. Dommerne i de dømmende avdelingene går inn i en turnusordning som danner avdelingen. Fire til fem dommere er til enhver tid engasjert i sivile kjæremål og fem dommere er satt til straffekjæremål. De som arbeider med straffekjæremål forestår også ankeprøving eller "siling" av anker i straffesaker.

I 2004 ble det tilsatt to utredere, som fortsatte sin funksjon også i 2005. De har vært en god avlastning for kjæremålsdommerne i forbindelse med ankeprøvingssaker og er i den forbindelse tilknyttet kjæremålsavdelingen.

De dømmende avdelingene ledes administrativt av avdelingskonsulenter, som har personalansvar i tillegg til sine oppgaver med beramning. Avdelingskonsulentene har en meget sentral rolle i den daglige koordineringen av dommere og saksbehandlere.

Til hver avdeling er det knyttet et antall konsulenter som står for en betydelig del av det praktiske arbeidet med saksforberedelsen. Dette arbeidet utføres tildels helt selvstendig og det er et langt stykke fra gamle dagers "skrivestue" til dagens samarbeidsbaserte løsninger. Konsulentenes rolle er blitt enda viktigere enn tidligere etter at saksbehandlingssystemet LOVISA ble innført. Lovisa forutsetter et betydelig samarbeid på tvers av stillingskategoriene og det legges derfor stor vekt på at alle gis innsikt i de øvrige kompetanse og oppgaver.

Konsulentene har allsidige arbeidsoppgaver utover saksforberedelsen. De sitter blant annet som protokollførere i lagrettesaker, - hvor de fører rettsbok, klargjør rettsaler, behandler regninger og besvarer spørsmål på telefon.

Konsulenter i Borgarting lagmannsrett

Fellesavdelingen, som ledes av administrasjonsdirektøren, er inndelt i flere ulike fagfelt, regnskap og økonomi, ekspedisjon og journal, IT og rettsmegling.

Borgarting har tre faste rettsbetjenter samt ekstrabetjenter som tilkalles ved behov. Rettsbetjentene har hovedsakelig ansvar for ro og orden i rettsalen i lagrettesaker, ansvar for lagretten, samt en del administrative oppgaver i forbindelse med forhandlingen. De har også andre arbeidsoppgaver som posttjeneste, behandling av regninger fra meddommere, tiltalte og vitner. Rettsbetjentene gjør også en del forefallende oppgaver som sikrer at "huset" fungerer knirkefritt.

Nytt av året er det at det i forbindelse med flyttingen ble opprettet en stilling som bibliotekar. Solveig Schmitler ble ansatt i en 50 % stilling. De viktigste arbeidsoppgavene i biblioteket er å anskaffe og registrere ny litteratur, holde orden på tidsskrifter og offentlige publikasjoner og hjelpe dommerne med å finne den informasjonen de søker, enten i bibliotekets egne samlinger, på internett, eller skaffe den fra andre steder.

2005 har vært preget av at biblioteket er nyetablert, og det har vært mye fysisk arbeid med å få litteraturen på plass i hyllene og mye ekstra registrering av bøker vi har overtatt fra andre embeter.

Det er også opprettet en driftslederstilling. Sigbjørn Eidsvoll, som tidligere ledet rettsbetjentene, ble ansatt i stillingen. Behovet for en medarbeider som kunne ta seg av alle praktiske spørsmål i forbindelse med etableringen i de nye lokalene, var betydelig.

Nyansatte

Nye dommere:

Espen Bergh, Fredrik Charlo Borchsenius, Anne-Mette Dyrnes, Lars-Ole Evensen, Mette Jenssen, Arild Kjerschow, Svein Kristensen, Ragnhild Noer, Anne M. Samuelson, Petter Chr. Sogn, Ragnar Vik, Inger Wiig, Per Fleisje (kst. lagdommer)

Nye saksbehandlere:

Margrethe Faye Haslund

Vikarer:

Terje Jørgensen, Hanne Sjøli Andersen, Marit Jægtvik, Elisabeth Gundersen

Rettsbetjenter:

Per-Bjørnar Bøe

Pensjonert i løpet av 2005:

Hans Petter Lundgaard, Jørgen Fr. Moen

Permisjoner:

Grethe Pedersen

Virksomhet ute:

Lagdommer Steingrim Bull har hatt permisjon for på vegne av Justisdepartementet å arbeide videre med en odelstingsproposisjon om en ny tvistelov som ble fremlagt våren 2005 som Ot.prp. nr. 51 (2004-2005).

Lagdommer Lars Jorkjend har vært i Georgia fra høsten 2004 og ut 2005 for å bistå med å forbedre justisforvaltningen i landet.

Inkluderende arbeidsliv

Borgarting har i 2005 vært en IA-bedrift og har forpliktet seg til å legge til rette for arbeidstakere med redusert funksjonsevne/arbeidsevne samt legge til rette for å rekruttere og/eller beholde eldre arbeidstakere.

Ved lengre sykemeldinger har vi hatt jevnlig kontakt med den syke for om mulig å tilrettelegge arbeidsforholdene. Vi har i flere tilfeller tilrettelagt arbeidsforholdene enten ved å dekke drosjekostnader eller ved å endre noe på arbeidsoppgaver og arbeidsmengde.

6. Arbeidsområder

I tillegg til at Borgarting lagmannsrett avgjør anker og kjæremål i avgjørelser truffet av tingrettene i distriktet, er vi også ankeinstans for avgjørelser av jordskifterettene og jordskifteoverrettene. Og i den utstrekning tingrettene i vårt distrikt avhjemler skjønn etter bestemmelsene om rettslige skjønn i skjønnsloven, er Borgarting lagmannsrett rette vedkommende for overskjønn.

Borgarting overprøver også avgjørelser av Trygderetten, selv om Trygderetten er et forvaltningsorgan og ikke en domstol.

For di Oslo tingrett er tvungent verneing blant annet for avslags- og ugyldighetssaker vedrørende patenter, design og varemerker, er Borgarting lagmannsrett eneste ankeinstans for slike saker.

Fra 2004 startet Statens Kartverks overtakelse av tinglysingen for hele Norge. I og med at kartverket ligger i Ringerike kommune, vil Borgarting lagmannsrett etter hvert bli kjæremålsinstans for alle tinglyingsavgjørelser som gjelder fast eiendom. For Oslo er overføringen ennå ikke gjennomført.

Alle dommer blir offentliggjort gjennom Lovdata. I tillegg offentliggjøres kjennelser med en viss nyhetsverdi. Disse er derved tilgjengelig for alle interesserte, men i anonymisert form i straffe- og familiesaker.

Sivile saker

Mange sivile saker er svært ressurskrevende. Ikke minst som følge av den økende globaliseringen blir rettskildebildet stadig mer komplisert. Samtidig skjer det i stadig større grad en "rettsliggjøring" i samfunnet. Også dette bidrar til at antallet saker øker så vel i antall som i omfang. Kravet til "strømlinjeforming" av saksgangen blir derfor stadig større og arbeidet med dette pågår kontinuerlig.

"Rutinehåndboken" fra 2003, som gir en mal for hvordan en sak skal følges fra innkomst til avslutning, er under kontinuerlig bearbeiding for å gjøre den interne saksgangen enklere. De "Retningslinjer" som sendes advokatene i forbindelse med at en ny sivil sak kommer til lagmannsretten, om hvordan retten forventer at advokatene skal følge opp saken, bidrar til at samarbeidet mellom advokatene og domstolen blir lettere. Ambisjonen er å skape grunnlag for ytterligere forbedring av denne relasjonen. Som et ledd i dette er ordningen med anførselskriv, som nevnt foran, gjennomført.

Borgarting ble formelt del av prøveordningen for rettsmekling 1. september 2005. Rettsmeklingen ble organisert som selvstendig prosjekt ledet av to dommere og med to saksbehandlere på halv tid. Til sammen 12 dommere, 4 fra hver avdeling har deltatt. Prosjektets ledelse har ansvaret for ikke å ha flere dommere enn nødvendig for saksavviklingen av rettsmeklingen. I den grad det ikke er behov for dommere avsatt til rettsmekling, gis disse tilbake til avdelingene med to ukers varsel. I gjennomsnitt har 2-3 dommere vært beskjeftiget med rettsmekling til enhver tid. Frem til 31. desember 2005 hadde vi meklet 68 saker. 49 av disse, eller 72%, endte med forlik. Oppnådde forlik utgjør til sammen 482 sparte dommerrettsdager (antall dager avsatt i retten x 3 dommere pluss domsskriving). I tillegg kommer bortfall av tid til videre saksforberedelse. Til hver meklet sak har det med i gjennomsnitt gått to dommerrettsdager, eller til sammen 136 dommerrettsdager. Forlikene oppnådd i rettsmekling utgjør ca 20% av samtlige sivile saker avgjort i Borgarting i tidsrommet 1. september – 31. desember 2005.

Den nye tvisteloven, som antakelig trer i kraft 1. januar 2007, vil kunne gjøre dommeren til en mer aktiv deltaker i prosessens ulike ledd. Forutsetningen for å kunne utvise større aktivitet er imidlertid at man har tid. Det må derfor stilles ressurser til rådighet for å bringe restanser til et minimum. Om de ressurser Borgarting er tildelt for dette formål er tilstrekkelige fortøner seg som tvilsomt.

Straffesaker

Lagmannsretten er ankesdomstol i alle straffesaker. Hvordan den samlede saksmengde fordelte seg på de ulike sakstyper fremgår av tabell side 16.

Lagrettesakene er de mest ressurskrevende sakene vi har. Saksbehandlingen i disse sakene er omstendelig. Den involverer mange mennesker og er ikke minst krevende for den som administrerer retten i den enkelte sak. Lagrettesakene særkjennes ved at det er juryen som eksklusivt avgjør skyldspørsmålet. Hvilke saker som bør behandles i dette store apparatet er et politisk spørsmål og synspunktene er delte. For tiden foreligger det forslag om at det bare er saker der påtalemyndigheten nedlegger påstand om fengsel i 6 år eller mer som skal behandles med lagrette, altså uten hensyn til hvilken strafferamme som knytter seg til den aktuelle forbrytelse. Går dette igjennom, vil antallet lagrettesaker reduseres betydelig.

I tillegg til de ordinære ankesakene behandler Borgarting også et stort antall kjæremål i straffesaker. Dette er avgjørelser som ikke avgjør saken, men som knytter seg til en enkelt del av saksbehandlingen som skal lede frem til den endelige avgjørelsen. Det kan være spørsmål om berettigelsen av varetektsfengsling, omfanget av bevisførselen m.v. Mange av disse avgjørelsene må nødvendigvis tas raskt. Dette medfører at store ressurser til en hver tid er bundet opp i behandlingen av disse sakene.

7. Statistikk og saksavvikling

ANKE I STRAFFESAK	
	År 2005
Nye ankeprøvingssaker	1302
Avgjorte ankeprøvingskrav	1315
Beholdning ankeprøving	94
Henvist i prosent	34,6
<u>Beholdning henviste saker:</u>	
Lagrette	81
Meddomsrett-bevisanke	55
Meddomsrett-begrenset	38
Fagdommer	63
<u>Avgjort etter realitetsbeh:</u>	
Lagrette	127
Meddomsrett-bevisanke	84
Meddomsrett-begrenset	54
Fagdommer	151
Rettsmøtetimer for saker	4055,5
KJÆREMÅL I STR.SAK	
	År 2005
Nye saker	1323
Avgjorte saker	1335
Beholdning	17

ANKE I SIVIL SAK	
	År 2005
Nye saker	645
Avgjorte saker	569
Avsagte dommer	263
Beholdning	654
Rettsmøtetimer for saker	4313
1. INSTANSSAKER	
	År 2005
Nye saker	35
Avgjorte saker	42
Beholdning	53
Rettsmøtetimer for saker	184
KJÆREMÅL I SIV SAK	
	År 2005
Nye saker	459
Avgjorte saker	469
Beholdning	64

Generelt kan det sies at beholdningen av de aller fleste sakstyper er for stor, og at saksbehandlingstiden er for lang. For ikke-prioriterte sivile ankesaker har vi i 2005 hatt en berømmelsestid på over 1 år, eller langt fra målet på 6 måneders behandlingstid. Dette er ikke tilfredsstillende. Årsaken er først og fremst manglende samsvar mellom sakstilgang og personalressurser i flere år, noe som har ført til at beholdningene har vokst jevnt.

Vi fikk imidlertid et godt håp om at årets utnevnelser av 8 nye dommere – hvorav 5 for en treårsperiode – og tilsetninger av 2 ½ nye saksbehandlere, samt en rekke effektiviseringstiltak som er i ferd med å bli gjennomført, vil føre til at saksbehandlingstiden i løpet av to-tre år kommer ned på et ønsket nivå. Det var imidlertid ikke oppmuntrende når vi kort tid før årsskiftet fikk beskjed om at årets knappe domstolsbudsjetter medførte at 2 av de 5 midlertidige dommerembetene måtte inndras ved første ledighet.

Hvordan gikk det i Høyesterett?

Lagmannsrettens avgjørelser kan bringes inn for Høyesterett eller Høyesteretts kjæremålsutvalg ved anke eller kjæremål. Realitetsbehandling i Høyesterett krever imidlertid samtykke fra Høyesteretts kjæremålsutvalg, og det er som hovedregel bare saker av prinsipiell betydning som blir tillatt fremmet. De aller fleste saker får derfor sin endelige avgjørelse i lagmannsrettene.

Resultatene i Høyesterett kan være en viss indikator på kvaliteten av avgjørelsene våre.

I alt 109 av våre dommer i straffesaker ble anket til Høyesterett i 2005. 89 av disse ble nektet fremmet. Av de 30 sakene som ble realitetsbehandlet, ble anken forkastet i 9. Lagmannsrettens dom ble helt eller delvis endret i 17, og opphevet i 4. Av 144 straffekjæremål ble 134 forkastet. Lagmannsrettens kjennelse ble opphevet i 7 saker og endret i 3.

På sivilsiden har vi registrert i alt 105 anker over lagmannsrettens dommer. 83 av disse ble nektet fremmet. Av de 22 som ble realitetsbehandlet, ble lagmannsrettens dom stadfestet i 14, helt eller delvis endret i 7 og opphevet i 1 sak. Av 85 sivile kjæremål ble 51 forkastet, mange av dem uten begrunnelse i medhold av tvistemålsloven § 403 a. Av de gjenværende 34 ble lagmannsrettens avgjørelse stadfestet i 20, helt eller delvis endret i 8 og opphevet i 6.

Dette er resultater vi i høy grad kan si oss tilfreds med. Vi har all grunn til å ta dem som en bekreftelse på det høye nivået på de avgjørelsene som blir truffet i Borgarting lagmannsrett.

Utsmykning i Munchsgate 4

8. Etterutdanning

Dommere

Våre dommere deltar aktivt både som deltakere og foredragsholdere i ekstern kursvirksomhet, både i regi av Kompetanseutvalget for dommere, Juristenes Utdanningscenter og andre.

Det er imidlertid en evig konflikt mellom saksavvikling og det å ha tid eller ta seg tid til å delta i ekstern kursvirksomhet. Det er dessverre slik at dommerne ofte ikke finner tid til å gå på de kurs de bør gå på for å holde seg oppdatert. Saksavviklingen krever prioritet, særlig merkes det i en situasjon hvor målsettingen om nedarbeiding av restanser har ført til en meget tett beramning. Det må være en viktig oppgave både for Domstoladministrasjonen og for denne domstols ledelse å påse at kurs ikke bare tilbys alle, men også at forholdene legges til rette slik at tilbudene kan bli benyttet.

De eksterne tilbud blir supplert av interne kurs og seminarer. Disse arrangeres av lagmannsrettens interne etterutdanningsutvalg. Utvalget består per 1. januar 2006 av lagmann Ola Dahl (leder) og lagdommerne Ellen Mo, Nils Ihlen Ramm og Inger Wiig.

Det er tradisjon for å avholde to faglige seminarer i året for samtlige dommere. Ett dagsseminar i januar på Hotell Bristol i Oslo, og ett to dagers høstseminar et sted utenfor Oslo. På høstseminaret er selve reisen og det sosiale viktige elementer ved siden av det rent faglige. Videre avholdes et faglig lunsjmøte (mandagsmøte) ca en gang i måneden med en intern eller ekstern foredragsholder. Høstseminaret ble ikke avholdt i 2005, men i stedet ble det arrangert et faglig seminar i forbindelse med lagmannsrettens innflytting i nye lokaler.

Innredning i Munchsgate 4

I 2005 ble det gjennomført følgende program i regi av etterutdanningsutvalget:

3. januar: **Bristolseminaret**
Professor Nils Christie: Hvorfor straffer vi?
Stipendiat Jo Stigen: Den internasjonale straffedomstolen
7. februar: **Mandagsmøte**
Advokat Jan Syversen: Domstolens prøvelsesrett i skattesaker
7. mars: **Mandagsmøte**
Statsadvokat Anne Grøstad: Opplesning av politiforklaringer
2. mai: **Mandagsmøte**
Lagdommer Vincent Galtung: Ankeprøvingens problemer og utfordringer
17. juni: **Innflyttingsseminaret**
Lagdommer og lovråd giver Steingrim Bull: Ny tvistelov
Lovråd giver Tor-Geir Myhrer: Ny straffelov
Førstestatsadvokat Lasse Qvigstad, stortingsrepresentant Knut Storberget, redaktør Knut Haavik og lagdommer Ellen Mo: Får de som fortjent? Paneldebatt om straffutmålingspraksis
5. sept: **Mandagsmøte**
Utredet Kari Sigurdson og utredet Ingeborg Sunde Hansen: Arbeidet som utredet i Borgarting
10. oktober: **Mandagsmøte**
Utredet Kari Sigurdson og utredet Ingeborg Sunde Hansen: Tap av førerrett
7. nov: **Mandagsmøte**
Lagmann Jan Martin Flod: Presentasjonshjelpemidler i straffesaker
5. des: Lagdommer Vibecke Groth og lagdommer Einar Kaspersen: Foreløpige erfaringer med rettsmøtting i Borgarting

Saksbehandlere

Som for dommere er det også for saksbehandlerne vanskelig å få satt av tid til å gå på kurs. Vi har allikevel fått gjennomført videregående kurs og superbrukerkurs i Lovisa, videregående kurs i Word og Agresso.

I september var vi på vårt årlige seminar til Kiel hvor vi hadde følgende program:

- Lagdommer Eirik Akerlie: Den nye tvisteloven
- Rettsbetjentformann Sigbjørn Eidsvoll, Kristin Nybråten og Rønnaug Hoff: Det tekniske utstyret i salene i det nye bygget og rutiner rundt dette.
- Liv Damvall: Lovisa – endringer og nye versjoner
- Førstelagmann Nils Erik Lie: Dommeretikk

9. Økonomi

Borgarting lagmannsrett hadde i 2005 en opprinnelig driftsramme på kr. 64 534 000, i alt vesentlig lønnsmidler til dommere og saksbehandlere. I første kvartal 2005 hadde domstolen fortsatt tilhold i Oslo tinghus, og husleieutgiftene denne perioden ble dekket over det felles tinghusbudsjettet.

1. april 2005 overtok lagmannsretten sine nye lokaler, med direkte ansvar for husleien og andre utgifter knyttet til driften. Samtidig var det nødvendig med en betydelig tilleggsbevilgning til inventar og utstyr i de nye lokalene. Samlet, endelig ramme for 2005 utgjorde etter dette kr 113 144 589, hvorav kr. 113 005 274 ble benyttet. Mindreforbruket, kr. 139 315, er overført til 2006.

Det har vist seg nødvendig med utstyrsanskaffelser ut over det som var forutsatt dekket ved tildelingen, også etter årsskiftet. Det har også vært en krevende oppgave å anslå nivået på en del av de fremtidige, løpende utgifter flyttingen til egne lokaler har medført. På den annen side medfører økt rettssalskapasitet at vil kan flytte en betydelig del av sakene fra distriktet inn til Oslo, og således realisere en viss rasjonaliseringsgevinst. Selv om det ennå er adskillige uløste spørsmål i forbindelse med lagmannsrettens økonomiske situasjon i tiden fremover, regner vi med en fortsatt god og konstruktiv dialog med Domstoladministrasjonen i den anledning.

Bilder av Trine Lindheim, gave fra Dark Arkitekter

10. IKT

Styret i Domstoladministrasjonen vedtok i 2004 at IT-enheten (Brukersenteret) skulle samlokaliseres med resten av Domstoladministrasjonen i Trondheim, med unntak av en driftsgruppe som skal være lokalisert i Oslo. Flyttingen av IT-enheten ble foretatt i årsskiftet 2005/2006 og brukerstøtten i 2005 ble preget av dette. De fleste av de ansatte ved IT-enheten i Oslo fant seg andre jobber i løpet av 2005 og kompetansen gikk delvis tapt. Det ble vanskeligere å få rask og god brukerstøtte.

Ved innflyttingen i nytt hus fikk alle våre brukere nytt datautstyr. Dommerne fikk bærbare pc'er i dockingstasjon og saksbehandlerne fikk nye stasjonære pc'er. Dommerne kan nå ta med seg den bærbare pc'en i retten eller i møterom og koble seg opp mot vårt nettverk. På grunn av utsettelsen av trådløst system, er denne muligheten foreløpig lite brukt.

Noen av dommerne og saksbehandlerne har også fått hjemmekontorløsning slik at de kan logge seg på vårt nettverk hjemmefra.

Samtidig med vår innflytting i nytt hus startet Domstoladministrasjonen et IP - telefoniprojekt for domstolene. Innflyttingshelgen 10.-13. juni 2005 gikk Oslo-domstolene over på IP-telefoni. Det ble et hektisk prosjekt fordi avgjørelsen om at vi skulle over på IP - telefoni kom såpass sent i flytteprosessen. Men allikevel - både pc'er og telefoner fungerte bra fra første dag.

I salene fikk vi nye skjermer, men vi satte inn gamle pc'er som vi tok med fra Oslo tinghus. I hver rettssalsetasje har vi fått mobile enheter med AV-utstyr. Her er projektor, overhead, dvd, vhs og kabel til pc samlet på en tralle som kobles til inne i salen. Det er også klargjort for fremtidig lydopptak fra salen.

Domstoladministrasjonen er i gang med et prosjekt om videokonferanser i domstolene og seks domstoler har fått installert videokonferanseutstyr. Pilotperioden startet i oktober 2005.

Vi hadde i 2005 vår første videokonferanse. Et vitne som satt hos politiet i Stockholm ble avhørt ved hjelp av et mobilt videokonferanseutstyr som vi lånte av Oslo tingrett. Vitnet ble vist på lerretet i salen samtidig som det samme bildet ble overført på en mindre monitor for publikum. Vi kunne flytte og zoome kameraet slik at vitnet kunne se de som stilte spørsmålene. Både lyd og bilde var veldig bra og tilbakemeldingene fra forsvarere og aktorat var positive.

Vi har hatt vårt saksbehandlingssystem, Lovisa, i to og et halvt år og det er nå ganske godt innarbeidet. Systemet er imidlertid fortsatt under utvikling og det står igjen mange rettelser og endringer. Derfor fungerer ikke Lovisa optimalt ennå og vi må fortsatt velge snarveier og lage egne løsninger for å få gjort alle arbeidsoppgaver. Det største problemet med Lovisa det siste året har vært ytelse. Tregheter og heng i systemet har skapt mye irritasjon og vi håper at dette blir bedret snart.

I tiden fremover skal vi heve kompetansen på Lovisa, både hos dommere og saksbehandlere. Det vil bli avholdt både grunnkurs og videregående kurs i Lovisa. I tillegg til dette skal det også avholdes kurs i Word, Outlook og PowerPoint.

11. Forholdet til media – saker i media

Det går sjelden lang tid mellom hver gang det refereres fra domstolenes avgjørelser i dagspresse og etermedier. Det gjelder også for Borgarting lagmannsrett. Ikke overraskende er det helst de større kriminalsakene som får mest oppmerksomhet, men også sivile saker bli fra tid til annen utførlig omtalt. Særlig gjelder det tvister der en eller begge parter er næringsdrivende. Vi har ikke noe klipparkiv, men en til to ganger i uken sender Domstoladministrasjonen utdrag av artikler for og om domstolene i "Medieblikk" som distribueres via intranett og pr e-post til aktuelle adressater innenfor domstolsapparatet. Dette er et positivt bidrag til å holde dommere og domstolenes øvrige personale bredere informert om nyheter og samfunnsdebatt enn den enkelte kan makte ved egen avislesning, og ved å følge med i radio og TV.

Saksbehandlingstiden i domstolene er et tilbakevendende tema. Vi noterer at Aftenposten i februar 2005 meldte om utlysningen av åtte lagdommerembeter ved Borgarting lagmannsrett og intervjuet Domstoladministrasjonens direktør Knut Sæther om dette krafttaket som et ledd i bestrebelsene på å bli kvitt restansene i løpet av en treårsperiode.

Førstelagmann Nils Erik Lie og lagdommer Ellen Mo deltok i debatten om dommers sidegjøremål og gjorde seg til talspersoner for ikke å avskjære for mange kontaktmuligheter mellom dommerne og det praktiske liv ved en unødig restriktiv linje i denne saken. Det ble fra førstelagmannens side i et avisintervju sterkt bestridt at Borgarting lagmannsretts restanser skyldtes dommers sidegjøremål. Det faktiske forhold er at de færreste har sidegjøremål overhodet.

Borgarting lagmannsretts hus fikk for øvrig en hederlig statistrolle i NRK TVs helseprogram, Puls. De brukte lagdommer Nils Ihlen Ramm som eksempel på forbillig helsefremmende egeninnsats: Han sykler mange kilometer til jobben året rundt, og bruker trappene fremfor heisen fra kjelleren og opp til sitt kontor i 9. etasje.

Resepsjonen i Keyersgate 13

12. Tiden fremover

Mens 2005 var et år preget av store endringer, håper vi 2006 vil bli mer preget av konsolidering hvor vi i stadig større grad kan dra nytte av de muligheter et nytt og effektivt bygg og ny teknologi kan gi. Når arbeidsbyrden er for høy, blir det for lite tid til egenutvikling på det faglige plan og mulighetene til å utprøve nye arbeids- og samarbeidsmodeller blir begrenset. Paradoksalt nok er overbelastning det største hinder for å treffe tiltak som vil gjøre belastningen mindre.

Det er for tiden ikke aktuelt med vidtrekkende spesialisering av domstolene. Dette gjør behovet for å etablere enkle systemer og rutiner for deling av kunnskap desto større. Med et 70-talls dommere med ulik bakgrunn og erfaring besitter Borgarting en helt unik samlet kompetanse. Utfordringen er å gjøre denne samlede "intellektuelle kapital" tilgjengelig for flest mulig til minst mulig kostnad, til glede for oss selv, våre brukere og samfunnet ellers. Vi tror ambisjonen på dette feltet vil være med å prege tiden fremover.

Våre politiske myndigheter er i økende grad opptatt av individets rettigheter på mange områder som har et grensesnitt mot domstolenes arbeid. Det er Domstoladministrasjonens oppgave å sørge for en dialog med storting og forvaltning som sikrer at dette grensesnittet blir iaktatt og fulgt opp med de bevilgninger det betinger. Dette er nødvendig for at hovedmålet skal nås; en effektiv og god rettspleie der ressursene utnyttes effektivt.

"Snev", veggutsmykning av Hanne Tyrmi

A: Borgartings geografiske område

Lagdømmet omfatter østlandsfylkene Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus, med unntak av Romerikskommunene, og er delt i tre lagsogn. I tillegg kommer Bouvetøya i henhold til en kongelig resolusjon fra 1930.

Oslo lagsogn består av: Oslo tingrett, Oslo skifterett- og byskriverembete, Oslo byfogdembete, Asker og Bærum tingrett, Indre Follo tingrett og Ytre Follo tingrett.

Østfold lagsogn består av: Moss tingrett, Fredrikstad tingrett, Sarpsborg tingrett, Halden tingrett og Heggen og Frøland tingrett.

Buskerud lagsogn består av: Drammen tingrett, Eiker, Modum og Sigdal tingrett, Kongsberg tingrett, Ringerike tingrett og Hallingdal tingrett.

Jordskifterettene i lagdømmet er: Nedre Buskerud jordskifterett, Øvre Buskerud jordskifterett, Østfold jordskifterett og Oslo og Akershus jordskifterett. Når det gjelder den siste, blir ankene fordelt slik at de som gjelder eiendom på Romerike går til Eidsivating lagmannsrett. De øvrige går til Borgarting.

Eidsivating jordskifteoverrett dekker Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud, Hedmark og Oppland. Eventuelle anker fra jordskifteoverretten fordeles mellom Borgarting og Eidsivating lagmannsretter på samme måte som anker fra jordskifterettene.

Borgarting setter ikke rett bare i Oslo. Saker med lagrette (jury) settes i Sarpsborg for Østfold lagsogn og i Drammen for Buskerud lagsogn. Andre saker settes der det finnes mest hensiktsmessig. Faste rettssteder utenfor Oslo er Kongsberg og Drammen i Buskerud lagsogn, og Moss, Sarpsborg og Fredrikstad i Østfold lagsogn.

B: Historie

Lagdømmets opprinnelse

Borgartinget har navn etter byen Borg ved Sarpsfossen, som Olav den hellige ifølge tradisjonen grunnla i 1016. Enkelte historikere har ment at Borgartinget som lagting var eldre enn byen. Andre har hevdet at Borgartinget ble etablert av Olav den hellige selv.

En celeber prosess i 1115 gir imidlertid grunnlag for å anta at Borgartinget er opprettet etter dette tidspunkt. Partene var lendmannen Sigurd Ranesson, som hadde fått den såkalte finneskatten i forlening av Magnus Berrføtt, og Sigurd Jorsalfar, som gjorde gjeldende at han som konge ikke var bundet av farens avtale med Sigurd Ranesson. I forbindelse med denne prosessen er det bare nevnt 3 lagting i riket – Frostating, Gulating og Eidsivating. Vi må nok akseptere at Borgartinget er det yngste av de 4 store lagtingene. Etableringen henger nok sammen med at det utover på 1100-tallet ble økt politisk stabilitet i områdene rundt Oslofjorden

Hvis vi skal stole på Snorre, er Borgartinget på den annen side etablert som lagting før 1164. Snorre forteller således at Erling Skakke dette året "lot stevne 4-fylkersting i Borg" for å få bøndernes syn på den avtalen Erling hadde inngått med den danske kong Valdemar om å overlate ham Viken, dersom Erlings sønn Magnus Erlingsson ble konge. Betegnelsen viser til de fire fylkene lagdømmet opprinnelig besto av: Vingulmork (Follo og deler av Østfold), Alvheim (området mellom Glomma og Göta elv – navnet går igjen i Alvim ved Sarpsborg), Vestfold og Grønafylke (Grenland).

Rundt år 1300 er bildet et annet. Ranrike (Båhuslen) er utskilt som eget lagdømme, noe som i ethvert fall har skjedd før 1223, og Borgartinget har flyttet til Tønsberg. Vi finner også en egen lagmann i Skien. Nye forandringer møter vi 200 år senere, da det gamle Borgartinget var delt, med en egen lagmann for "Borgesysse" i Sarpsborg. Lagstolen ble flyttet til den nye byen Fredrikstad sammen med de øvrige restene av det gamle Sarpsborg etter at byen var inntatt og brent av svenskene i 1567. De senere Borgartingslagmennene møter vi i stor utstrekning også som eiere av større eiendommer i distriktet.

Borgartings lagmenn gjennom tidene.

Et lagmannsdynasti på 1600-tallet.

I tidligere årsmeldinger har vi gitt noen historiske glimt om kjente Borgartingslagmenn gjennom tidene. Denne gangen har vi kommet til sent 1600-tall.

Lagmann Christen Jenssen er kanskje mest kjent for annet enn dommergjerningen. Han innvandret fra Jylland i 1633 og hadde da verken formue eller navn, men betydelige mengder av pågangsmot og selvfølelse. Kongen må åpenbart ha lagt merke til ham. Han ble i 1642 utnevnt til fogd i Solør, hvor han begynte å legge jordegods under seg – så energisk at han en tid ble fjernet fra embetet. Etter ti års tid i Solør flyttet han til Fredrikstad som tømmerhandler og eiendomsspekulant. I 1657 ble han utnevnt til "oberproviandmester". Tidlig på 1660-tallet ble han utnevnt til Borgartingslagmann. Samtidig giftet han seg med en velstående rådmannsenke, og ble etter hvert Fredrikstads rikeste mann. Hans juristkvalifikasjoner vet vi mindre om.

Christen Jenssens svigersønn Werner Nielssen var også immigrant fra Danmark. Han ble borger av Fredrikstad, og virket som trelasthandler og skipsreder. Erttertiden har vurdert ham som en smart og pågående forretningsmann – en typisk representant for den borgerklassen som på 1600- og 1700 tallet slo seg opp til å bli landets rikeste

menn. I likhet med forgjengeren Tjostolv Bårdsen Rosensverd (se årsmeldingen for 2003) ble han etter hvert eier av Hafslund hovedgård. Han ble etter hvert adlet under navnet Werenskiold, og er stamfar til alle senere Werenskiolder. Werner Nielssen var også en dyktig jurist. Han ble viselagmann under svigerfaren før han fulgte etter ham som lagmann, og er også kjent som medlem av den norske revisjonskommissjonen som ble nedsatt i 1684 for å gå gjennom det foreliggende utkast til Christian V's Norske Lov.

Moderne historie

Ved domstolsreformen i 1797 forsvant de tradisjonsrike lagmannsembetene, og vi fikk stiftsloverrettene som ny ankedomstol. Lagmannsrettene ble gjeninnført som førsteinstansdomstol for alvorligere straffesaker i 1890 da straffeprosessloven av 1887 trådte i kraft, opprinnelig med 6 lagdømmer med samme betegnelse som de nåværende, men med noe avvikende inndeling. I 1890 ble Borgarting og Agder slått sammen til "Borgarthing og Agders lagdømme". Denne betegnelsen ble beholdt til 1934, da vi fikk "Oslo, Borgarting og Agder lagdømme" frem til 1. januar 1936. Da trådte sivilprosessreformen av 1915 i kraft for lagmannsrettenes vedkommende, og vi fikk en helt ny inndeling av lagmannsrettene. Borgartingnavnet ble gravlagt, men ble vekket til live igjen da tidligere Eidsivating lagmannsrett ble delt 1. september 1995. Den utfisjonerte delen av lagdømmet fikk med seg det gamle rettsstedet på Eidsvoll og derfor også domstolens navn.

C: Ansatte i Borgarting 2005

Administrasjon

Nils Erik Lie, førstelagmann

Marianne Bakkeløkken, konsulent, forværelset
Begynte i lagmannsretten i 1977. Har i lagmannsretten arbeidet som protokollfører, saksbehandler på kjøremålsavdelingen, administrasjonssekretær og sekretær på forværelset (siden 1997).

Odd Bergheim, administrasjonssjef

Avdeling 1

Dommere

Jan Martin Flod, lagmann, avdelingsleder
Wilhelm Omsted, lagmann

Dag Stousland, lagdommer
Lars Jorkjend, lagdommer (delvis permisjon)
Karin Stang, lagdommer
Vincent Galtung, lagdommer
Eystein Husebye, lagdommer
Wenche Skjæggestad, lagdommer (delvis permisjon)
Svein Dahl, lagdommer
Erik Chr. Stoltz, lagdommer
Anne Ellen Fossum, lagdommer (delvis permisjon)
Peter L. Bernhardt, lagdommer
Anne Magnus, lagdommer
Nils Ihlen Ramm, lagdommer
Siri Berg Paulsen, lagdommer
Rakel Surlien, lagdommer
Tone Aasgaard, lagdommer
Anne-Mette Dyrnes, lagdommer
Svein Kristensen, lagdommer
Mette Jenssen, lagdommer
Espen Bergh, lagdommer

Ekstraordinære lagdommere

Jan Hein Eriksen
Gunvald Gussard
Steinar Halvorsen
Hans-Petter Lundgaard
Karl Eilert Sundt-Olsen

Saksbehandlere

Kirsti Hynne, førstekonsulent, avdelingskonsulent
Begynte i lagmannsretten august 1990. Før det gikk hun advokatsekretærskole.

Ingunn Olsen, konsulent, nestleder
Begynte i lagmannsretten i oktober 1997. Hun har tidligere jobbet i Distriktenes Utbyggingsfond, NBBL og Nedre Romerike herredsrett.

Åse Roen, konsulent

Begynte i lagmannsretten i årsskiftet 1972/1973. Hun har jobbet i sekretariatet og senere som saksbehandler.

Lill Saastad, konsulent

Begynte i lagmannsretten i november 1997. Har tidligere erfaring fra Transportbrukernes Fellesorganisasjon, Geoskandia AS, vikariater ved bibliotek samt Datasenteret for skattevesenet.

Else-May Kristiansen, konsulent

Har jobbet i lagmannsretten siden våren 2000. Har tidligere erfaring blant annet fra Etatsansattes landsforbund (nå Parat) og Oslo ligningskontor.

Torun Nore, konsulent

Begynte i lagmannsretten i 1983 og jobbet som protokollfører til 1988.

Begynte igjen i Borgarting i januar 2000.

Stine Hansen, konsulent, ressursperson, tillitsvalgt

Begynte i lagmannsretten i mars 2000. Hun har bedriftsøkonomisk linje på BI. Hun har jobbet i forskjellige butikker og som sekretær i Kriminalomsorg i frihet.

Avdeling 2

Dommere

Anne-Lise Rønneberg, lagmann, avdelingsleder

Anders Bøhn, kst.lagmann

Egil F. Jensen, lagdommer

Ragnhild Dæhlin, lagdommer

Mary-Ann Hedlund, lagdommer

Hilde Wiesener Haga, lagdommer

Steingrim Bull, lagdommer (perm)

Kjersti Graver, lagdommer

Agnar Nilsen jr., lagdommer

Dag Minsaas, lagdommer

Einar Kaspersen, lagdommer /rettsmegling

Sidsel Lindseth, lagdommer

Brit Seim Jahre, lagdommer

Knut Størk Glad, lagdommer

Håvard Holm, lagdommer

Ragnar Vik, lagdommer

Per Fleisje, kst. lagdommer

Petter Chr. Sogn, lagdommer

Ragnhild Noer, lagdommer

Anne Samuelson, lagdommer

Ekstraordnære lagdommere

Terje Alfsen

Eivind Danbolt

Rolf Nielsen

Pål Sannerud

Trygve Schiøll

Saksbehandlere

Liv Gunn Johannessen, førstekonsulent, avdelingskonsulent
Begynte i lagmannsretten i mars 1989. Har tidligere erfaring fra Postgirokontoret og Rikshospitalet. Liv Gunn har jobbet i ekspedisjonen, som protokollfører, tilsigelsesavdeling og kjæremål.

Elin Dalholt, konsulent, nestleder, tillitsvalgt
Begynte i lagmannsretten våren 1997. Har erfaring blant annet fra rederi, skole, advokatkontor og import- og agenturfirma.

Anine Knutsen, konsulent, ressursperson, bibliotekutvalg, velferdsgruppe
Begynte i lagmannsretten våren 1998. Har utdanning og erfaring innen reiselivsbransjen og erfaring fra Oslo byskriverembete.
I lagmannsretten har Anine jobbet både i kjæremål og i avdeling.

Monica Gran, konsulent
Begynte i lagmannsretten i desember 2001. Har tidligere hatt vikaroppdrag gjennom Adecco, studert i London (Bachelor of Arts) og studert fransk i Tolouse.

Astrid Bardal, konsulent
Begynte i lagmannsretten i mai 2003. Tidligere erfaring innen bank og fra kontor/ekspedisjon ved sykehus.

Hilde Hartwig, konsulent
Begynte i lagmannsretten sommeren 2000. Jobbet før dette i Statsbygg og Forbrukertvistutvalget.

Line Brodahl, konsulent, 50 % rettsmegling
Begynte i lagmannsretten 1. november 2003. Har tidligere jobbet på Oslo trafikkstasjon (biltilsynet) og Lindex.

Avdeling 3

Dommere

Erik Melander, lagmann, avdelingsleder
Ola R. Melheim, lagmann

Berit Fosheim, lagmann
Sissel Langseth, lagdommer
Hans Kr. Bjerke, lagdommer
Øystein Hermansen, lagdommer
Sveinung Koslung, lagdommer
Iver Huitfeldt, lagdommer
Magne Spilde, lagdommer
Vibecke Groth, lagdommer/rettsmegling
Jørgen Brunsvig, lagdommer
Eirik Akerlie, lagdommer
Ellen Mo, lagdommer
Regine Ramm Bjerke, lagdommer
Thore Rønning, lagdommer
Hedda Remen, lagdommer
Jakob Wahl, lagdommer, verneombud
Arild Kjerschow, lagdommer
Fredrik Charlo Borchsenius, lagdommer
Inger Wiig, lagdommer
Lars-Ole Evensen, lagdommer

Ekstraordnære lagdommere

Hjalmar Austbø
Reidun Jardam
Anita Lund
Jørgen Fr. Moen

Saksbehandlere

Kjellfrid Eidem, førstekonsulent, avdelingskonsulent
Begynte i lagmannsretten i 1982.

Siw Gravdal, konsulent, nestleder, tillitsvalgt
Begynte i lagmannsretten i august 1990. Har tidligere erfaring fra Televerket og advokatkontor. Begynte som protokollfører og har også jobbet i kjæremålsavdelingen.

Grethe Pedersen, konsulent, permisjon

Ingerid Sandberg, konsulent
Begynte i lagmannsretten oktober 2001.

Hege Nilsen, konsulent, permisjon

Birgitte Lorentzen, konsulent, ressursperson
Begynte i lagmannsretten høsten 2003. Utdannet tekstforfatter. Har tidligere erfaring fra bankyrket og som journalist.

Lotta Engan, konsulent
Begynte i lagmannsretten høsten 2003. Har tidligere erfaring fra DnBNOR Eiendomsmegling, Storebrand ASA og Asplan Viak som sekretær.

Terje Jørgensen, konsulent
Begynte i lagmannsretten 1. desember 2005. Utdannet førskolelærer. Har tidligere erfaring fra Trafikketaten, Telecom og barnehage.

Fellesavdelingen

Kjæremål

Ola Dahl, lagmann, avdelingsleder

Utredere

Kari Sigurdson
Ingeborg Sunde Hansen

Saksbehandlere

Marit Pedersen, førstekonsulent, avdelingskonsulent
Begynte i lagmannsretten i 1981 som protokollfører. Har siden 1988 jobbet på kjæremålsavdelingen.

Brita Schäffer Dahl, konsulent
Begynte i lagmannsretten i 1991. Har tidligere erfaring fra kontorstilling innen shipping og investering og erfaring fra Østlandets blad og Postgirokontoret.

Torill Grøndahl, konsulent

Begynte i lagmannsretten våren 1991. Tidligere erfaring fra symaskinfirma, reklamebyrå, VVS-firma, Forsvarets bygningstjeneste og entreprenørfirma. Torill har i lagmannsretten jobbet som protokollfører og som saksbehandler i ekspedisjonen.

Hildegunn Aalerud, konsulent

Begynte i lagmannsretten i 1995. Har tidligere jobbet som sekretær på møbelfabrikk, kasserer i glassmagasin og som advokatsekretær.

Aslaug Haugen, konsulent

Begynte i lagmannsretten 1. desember 2003. Jobbet tidligere med forsikring og har advoktsekretærutdannelse.

Britt Lise Hagen, konsulent, tillitsvalgt, 50 % rettsmegling

Begynte i lagmannsretten 1.april 1997 hvor hun har arbeidet som saksbehandler i avdeling 3 og som driftskoordinator i IT-avdelingen. Har 25-års erfaring som sekretær/saksbehandler.

Journalkontor/ekspedisjon

Marianne Ruud, førstekonsulent, avdelingskonsulent

Begynte i lagmannsretten august 1992. Jobbet før dette i NRK, Posten og bank.

Grethe Frankrig, konsulent

Begynte i lagmannsretten vinteren 1993. Har tidligere erfaring fra Drammen politikammer og NTH i Trondheim. Grethe har jobbet som protokollfører og som saksbehandler i kjæremålsavdelingen.

Nina Løvø, konsulent

Ble ansatt i lagmannsretten i november 1996. Har Ex.phil, 1. avd. juridisk embetseksamen, ledelsesstudie. Tidligere erfaring fra Informasjonskontoret for farge og interiør.

Regnskap/Økonomi

Synnøve Braathen, førstekonsulent, avdelingskonsulent

Begynte i lagmannsretten januar 1983. Arbeidet 1980 til 1983 i Arbeidsretten. Før det arbeidet hun i et ingeniørfirma.

Anne Karin Klingenberg, konsulent

Begynte i lagmannsretten høsten 1987. Har tidligere arbeidet ved Oslo Politikammer, Åge Nordli's regnskapskontor og regnskapsansvarlig i Nordklime AS, Tromsø.

Margreth Faye Haslund, konsulent

Begynte i lagmannsretten oktober 2005. Har jobbet innen regnskap/økonomi siden 1996, og da innenfor bank, forsikring, restaurant mm.

IT

Kristin Nybråten, førstekonsulent, superbruker Lovisa
Begynte i lagmannsretten i mars 1989. Har jobbet med saksforberedelse og ble IT-driftskoordinator i 1992.

Liv Damvall, førstekonsulent, fagansvarlig Lovisa
Begynte i lagmannsretten i 1981. Hun begynte som protokollfører og ble IT-driftskoordinator og fagansvarlig i SAKS i 1990.

Rønnaug Hoff, førstekonsulent, superbruker Lovisa
Begynte som IT-driftskoordinator i lagmannsretten våren 2002. Utdannelse innen informatikk. Har tidligere erfaring fra Oslo tingrett.

Bibliotek

Solveig Schnitler, bibliotekar
Begynte i lagmannsretten i juni 2005. Har arbeidet som bibliotekar i Norsk Hydro, Blakstad sykehus og Asker kommune.

Driftsleder

Sigbjørn Eidsvoll
Begynte i lagmannsretten som rettsbetjent i 2001. Har tidligere arbeidet i Norges Bank, Forsvaret og politiet.

Rettsbetjenter

Jens Jensen, rettsbetjent, formann
Begynte i lagmannsretten i oktober 2003. Jobbet tidligere som avd.sjef i NKL, Obs og som selvstendig næringsdrivende.

Per Bjørnar Bøe, rettsbetjent
Begynte i lagmannsretten i desember 2005. Har fem års erfaring innen sikkerhetsbransjen.

Ekstrabetjenter

Asle Sagen
Harald M. Kristiansen
Egil Pettersen
Svein I. Høgstad
Magne Fredriksberg

Borgarting lagmannsrett
Keysersgate 13, Oslo
Tlf: 21 55 80 00
borgadm@domstol.no
www.domstol.no/borgarting